

ספר הלכות הגמ קצרות וארוכות המנהיג

קנא) הרוצה לתת נמ לאשתו יקנה לו הבעל המגרש משלו הקלף והריו והקולמוס משום דכתיב וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה משלו, וכן כתב רבינו יעקב וכדאמרין בכבא בתרא פ' נמ פשוט והבעל נותן שכר הכתיבה והכל משלו ואע"ג דמסיק התם משום חשש עגון אקילו רבנן והיא נותנת שכר, ואם אין לבעל קלף ודיו וקולמוס יקנו לו הכל, ויכתוב נמ לאשתו אם הוא יודע לכתוב, ואם אינו יודע לכתוב או שירצה שיכתוב לו אחר יאמר לסופר בפני עדים כתוב נמ לשרה בת אברהם אנתתי ותהא מותרת לכל אדם, ולעדים יאמר חתמו אתם ראובן בן שמעון וחתן בן שמעון כגמ של שרה בת אברהם אנתתי ותהא מותרת לכל אדם, ויחתמו עדי הגמ לשמה בפני השליח שיוליכנו לידה וגם הסופר יכתבנו בפניו לשמה כדי שיוכל השליח לומר בפני נכתב ובפני נחתם לשמה, מעשה בתלמיד אחר שנפטר בבית ר' ואירס אשה ואמר לר' לקבל לה גיטה ולא רצה לפי שלא עשאתו הארוסה שליח לקבלה ואין חבין לאדם שלא בפניו, דהא ביבמות ס"פ האשה שלום מיבעיא לן המזכה נמ לאשתו במקום יבם מהו ולא איפשימא לן, וכל מעשה הגמ בעדים שגם הסופר יכתבנו לשמה בפני עדים דאתיא דבר דבר מממון. **ובטורם** שיהחיל לכתבו יחתוך לו הקלף כמדת הגמ ל"ב שימין כמה שיצטרך להיות **ואחרי** הכתיבה ונתניתו, שאם יחתוך ממנו אחר הכתיבה יפסל, דכתב רחמנא וכתב ונתן מי שאינו מחוסר אלא כתיבה ונתניה יצא זה שמחוסר קציצה, וכי האי גוונא אמרינן בריש גימין במחובר שמחוסר קציצה שפסול. ויכתבנו בשרטוט דספר נקרא, ובבראשית רבה זה ספר תולדות אדם מלמד שאפילו סרגול הגמ למדו הקב"ה לאדם הראשון, וסרגול הוא שרטוט, ובהלכות גדולות וצריך לסרגול לגימא במסרגלא ולא בדיותא וגם בעופרת כעין הנלחים לא יתכן כמותה, ובריש מסכת סופרים והלכה למשה מסיני שמסרגלין בקנה, מכאן יש לי ראייה למנהג צרפת לסרגל כל עמודי ספר תורה שימה ראשונה בקנה, ואם עשה כן כגמ טוב מאד דספר נקרא, ובשם רבינו האי ז"ל איזה ספר כריתות אמכס וגו' דבר הבורת בין ספר לספר מרבירי סופרים לכד משנה תורה שנוסף להוכיח את ישראל, הרי שנים עשר שימין לשלשה אוירין כדאמרין בפרק השותפין, וגמ בנימטריא י"ב, ושאר שטרות איקרו שטר ואיקרו נמ כאמרין וגמ חוב שאין בו אחריות, אבל נמ אשה לא איקרי אלא גמ, וכן התרגום וכתב לה ספר כריתות נמ פיטורין, מכאן נהגו כל ישראל לעשות בו שנים עשר שימין לא פחות ולא יותר, ירושלמי בגימין כתיב הבא וכתב לה ספר כריתות וכתוב התם וכתב לו את משנה התורה הוזאת על ספר מה להלן צריך לזיין בשבעה אותיות שעמנ"ז ג"ץ אף הבא כגמ צריך לזיין, מכאן יש לי ראייה לרבינו יעקב שצריך בכל אותיות שעמנ"ז ג"ץ שבתורה זיונין הלתא תלתא תנין ודלא כרבינו אלפסי ז"ל בשם שמושא רבא דא"צ אלא שעמנ"ז ג"ץ דמוזוה ויחבאר בהלכות תפילין בעורת הצור, ואם לא זיין את כולם פסול דלא גרע מקוצו של יו"ד דפסול, בפרק הקומץ רבה, וראיה לדבר בשבת פרק הבונה הא דבעי זיוני כו' שלא יתחייב בשבת אם אינה מוויינת האות כהלכתה, ואין מגלין את הדבר אלא לצניעות, וכן מצאתי בתשובות הגאונים לזיין בכל אותיות שעמנ"ז ג"ץ שבתורה אך לא לעכב, ולפי הירושלמי אם לא זיינם כגמ פסול ולדברי הגאונים לא פסול ועל כן יש להחמיר, ובהקפת גיול כספר תורה תפילין ומוזות דמצריך להו הקפת גיול בפרק הקומץ רבה, וכן למגילה דספר נקראת, ובכתיבה דקה שורש הגסה ולא בכתיבת הפירושי שאין לה גופי האותיות ואינה מוויינת כהלכתה ואינה ראויה להכתב בספר תורה תפילין ומוזות ומגילה ולא יתחייב עליה בשבת, ואע"ג דמגילה שכתבה על הדפנתר לא יצא עד שתהא כתובה אשורית על הספר ובריו משום דנקרא ספר, ואילו כגמ אמרינן בשבת פרק המוציא המוציא דפתרא חייב וכמה שיעורו כדי לכתוב עליו את הגמ, ותנן בגימין בכל כותבין את הגמ בדיו כסם בקומס ובכל דבר המתקיים במי מריא ועפצא, שאני התם דכתיב ונתן בידה סבל מקום, אי נמי משום עגונה אקילו בה רבנן אחרי שאין הגמ צריך לה אלא לפי שעה, אבל המגילה למען תעמוד ימים רבים כספר כרוך בן גריה צריך להכתב בקלף, ומכל מקום

מקום מנהג לכתבו בקלף כספר תורה, (אב"ן), אבל עבוד אין אדם שמצרכו. ושיכתוב התיבות שלימות שלא יכתוב אותיות אחרים וישאיר כדיון ספר תורה, ולא ידחוק את האותיות כדאמרינן בפרק גמ פשוט מאי מעמא דחיק ליה עלמא לואיז גרנאה ויזף, ולא להגיה ולמחוק ולגרוז שלא יצמד לקיימם ויוסף על שנים עשר שימין:

והנהניג רבינו יעקב לכתוב בו חניכת האישה והאשה אנה ראובן בן יעקב המכונה (הנקרא) בלפון, שרה בת אברהם המכונה נאמילה, מדאמרינן בנישין התיא דהוה קרו לה רובא מרים ופורתא שרה אמר רבא מרים וכל שום שיש לה ולא שרה וכל שום שיש לה, וצריך עיון בירושלמי דאמרינן הגע עצמך, (אב"ן). ומן ההלמוד אין ראייה, ותנן שינה שמו ושמה שם עירו ושם עירה פסול, התיא דהוה קרו לה תפאתא אתו סהדי כהבו נפאתא אמר רב נחמן כותבין ונותנין אפילו מאה פעמים. ולפי שאין למדין משיטה אחרונה יכתוב ספר הרכיבין בסיום שימת אחד עשר שלא יצטרך ללמוד משיטה אחרונה וכל הנשאר ימלא שימת שנים עשר באותיות רחבות מרבינו ר' יצחק מדנפירא ג'ע, ויחתמו ערי הגט זה אחר זה או זה תחת זה, ובפרק המביא כל גמ שיש עליו עד כותי פסול ואמר ר"פ זאת אומרת עדיהגט אין חותמין זה בלא זה גזירה משום כולכם, ודוקא כשהומין כמה עדים אבל גמ שנחתם בשני עדים כשרים ומצא הבעל אחד מן השוק ואמר לו חתום גם הנה באותו הגט וחתם שלא בפניהם כשר, כשם רבינו יעקב מ"ב, וקרוי הרב רבינו ר' יצחק ממרשיליא כתב בעמור סופרים דלא אתא ר"פ למעושי אלא שאין חותמין זה שלא בפני זה אבל זה בלא זה בפניו כשר תדע דאמרינן בפרק המביא תנין איכא בניניהו דחתום בי תרי מיניהו ביומיה ואידך מכאן ועד עשרה ימים מאן דאמר משום תנאי כשר ומעתה צריכין לחתום זה בפני זה, וקלף שלנו אע"פ שאינו מליח וקמיה ועפיץ כשר ואע"פ שאינו כשר לספר תורה ותפילין ומוזוות ומגילה, וכל שכן דכשר בדפתרא ומפורש בהלכות הפילין, ותנן ר' יהודה אומר אין כותבין לא על נייר מחוק ולא על הדפתרא מפני שיהא יכול להזדויף וחכמים מכשירין ואמרינן עלה מאן חכמים ר' אליעזר דאמר עדי מסירה כרתי ופסקינן הלכה כר' אליעזר בנישין. וצריך לכתוב שם הגהרות לאיש ולאשה דאמרינן התם ההוא גיטא דאשתבח בשוקא דהוה כתוב ביה בשוירי מתא דעל רכוס נהרא אמר רב הונא היישין לשני שוירי. ויחתמו העדים סמוך לגמ שלא ירחיקו שיטה אחת ושני איירים. והסופר יכול לחתום בו דחתם סופר שנינו חתם סופר ועד כשר, אבל כתב סופר ועד פסול ואין הולד כשר, וכן כתב רבינו האלפסי ז"ל, אבל רבינו שכתב והסופר אל יחתום בו לא נהירא, (אב"ן הירחי):

ואחרי כתיבתו יקחנו הבעל ויתננו לשליח המוליכו לידה בפני עדי מסירה ויאמר לו הולך גמ זה לשרה בת אברהם אנתתי והרי היא מותרת לכל אדם, ואע"פ שהאשה ממנה שליח להולכה ולקבלה והאיש אינו ממנה אלא להולכה בלבד צריך שיאמר הבעל לשלוחה המקבלו התקבל גמ זה לשרה בת אברהם אנתתי כמו שאמרה והרי היא מגורשת ממני ומותרת לכל אדם. ואם נותנו הבעל לידה יאמר לה בפני עדים הרי זה גיטך והרי את מגורשת ממני ומותרת לכל אדם, והמוליך יאמר לה הא גיטך והרי את מותרת לכל אדם בפני נכתב ובפני נחתם. (נגילון מן סלד) (ונותנו לה בפני עדים דהלכתא כר' יוחנן, ואם שליח הבעל נותנו לשליח האשה לקבלה פסול דהלכתא כרב דאמר אין האשה עושה שליח לקבל גיטא מיד שליח בעלה). ולאחר שימסור הגט לאשה צריך לקרעו מיד משום דחיישין שלא ימצא מריש דל"ת מותרת וכמה פסליות באותיות המתחלפות בדבר מועט ויפסל הגט, אך קודם שיתנהו לשליח המקבלו או לשליח המוליכו יראהו לעדים ויקראוהו. דאמרי' בפרק כל הגט הני בי תרי דיהיב גיטא קמיהו צריכין למיקרייה, וביבמות פרק האשה רבה אמרינן מאי הוה לה למיעבר איבעי לה לאקרוי לגיטא, ולכתחילה אבל דאיעבר מגורשת דאמר בפרק כל הגט מתיבי הנותן גמ לאשתו וזרקתו לים ואמר שמר

אמנה הוא או שטר פסים הוא מגורשת ואי ס"ד איבעי להו למיקרייה אמאי מגורשת - ויחזירוהו לבעל ויוקיקוהו [לכמל] כל מודעי שיש לו בזה הגט טראמר בערכין פ' האומר משקלי עלי אמר רב ששת האי מאן דסמר מודעא אנימא מודעיה מודעא וכו' ער מהו דתימא כמולי' במליה קמ"ל בר עד דמכמל ליה , למדנו שצריך לכמל כל מודעי דסמר ואע"ג דלא ידעינן אונסי' הוי מודעא כדאמר בחוקה הבתים כל מודעא דלא כתיב ביה און ידעינן ביה באונסי' דסמלי לאו מודעא היא , דמאי אי דגט ומתנה גלויי מילתא בעלמא היא דאינו צריך אלא שיגלה בדעתו שאין דעתו נכונה בגט ובמתנה והכל כמל , והרב המחבר מברצלונא כתב שצריכין העדים לקנות מן הבעל בקנין גמור לפני כתיבת הגט בכיטול המודעא בפירוש כך ביום פלוני קנו מנאי בקנין גמור בדלא אניסנא דכל מודעא ומודעא דמודעא ומודעא דנפקי מגו מודעי עד סוף כל מודעי דמסירין מנאי אנא ראובן בן יעקב בגימא דשרה בת אברהם אנתתי במליון ומבוטליון לגמרי בכל לישנא דאמור רבנן דמכמלי בהו מודעא , וחותמים העדים ונותנים לה לזכות ולראיה , ורבינו האי כתב שאין צריך קנין רק לכמל המודעא בפני עדים או שאמר בפניכם כמלתי המודעא מההיא דערכין דלעיל , ומכל מקום אף אם יאמר שסמר מודעא ולא כיטל את המודעא הגט כשר כל זמן שלא יביא עדים שסמר מודעא לפני כתיבת הגט או לפני נתינתו לפניהם , וקרובי הרב ר' יצחק אמר כי לולא שלא ראה גאון שכתב בגט כיטול המודעא היה נראה בעיניו לכתבו בגט ושוב לא ניקוש למסירת מודעא . ולא יטיל הנאי בגט ואם נותנו בתנאי יזכיר התנאי , ור"י כתב ויהרוהו העדים תחילה וישתיקו הבעל שלא יזכיר שום תנאי , ומכל מקום אם יכתוב בו תנאי לא יפסל דקיימא לן כההיא דר' אליעזר דערי מסירה כרתו ואמר ר' אלעזר לא הכשיר ר' אליעזר אלא לאלתר אבל אעזר ועד עשרה ימים לא חיישין דילמא הוה ביה תנאה וזיפתיה , למדנו שכותבין תנאי בגט , ור' יוחנן אמר אף מכאן ועד עשרה ימים , ואמר ר' אלעזר לא הכשיר ר' אליעזר אלא בנישין אבל בשמרות לא ור' יוחנן אמר אף בשמרות והכתוב למען יעמדו ימים רבים עצה טובה קמ"ל , ופסק רב חננאל בר' יוחנן בתרזויהויה דהוא רביה דר' אלעזר , ורבינו האלפסי פסק בר' אליעזר בנישין אבל בשמרות יכול למוחלו עד שיתקיים תחלה כדאמר חזר ואמר מחולין לך , בעי שטר שאינו יכול להודיף כדאמר בפ"ק דנישין גבי שטרא פרסאה והא בעינן שטר שאינו יכול להודיף וליכא (כרבעינין) :

שטר ב"ד לשליח קבלה

בכך וכך וכו' לבריאת עולם למנין שאנו מונין כאן במוליטולא מתא דיתבא על גדר האגו אנחנו ב"ד במותב תלתא כחדא הוינא בא לפנינו ראובן בן יעקב המכונה כלפון דממתא טולישולא דיתבא על גדר האגו ונתן גט כריתות ליד יוסף בן שמעון שעשאהו אשתו שרה בת אברהם המכונה נאמילה דממתא בורגוש דיתבא על גדר דוראנו שליח לקבלת גיטה מראובן בן יעקב בעלה המכונה כלפון ואמר לו התקבל זה הגט לשרה בת אברהם המכונה נאמילה דממתא בורגוש דיתבא על גדר דוראנו והרי היא מגורשת ממני ומותרת לכל אדם וקודם נתינתו ביטל בפנינו כל מודעי דהווי ליה בההוא גימא דאם סמר מודעא תהא מכומלת , ולא נתן שום תנאי בנירושין אלא גרשה גירושין גמורים , והגט קריננה וראינוהו גט כשר כרת וכהלכה , ומחמת שראינו גירושי שרה בת אברהם המכונה נאמילה מראובן בן יעקב בעלה המכונה כלפון שנתן גיטה ביד שלוחה יוסף בן שמעון לקבלה כתבנו לה שטר זה להיות בירה לזכות ולראיה ושריר וקיים . יצחק בן הרב ר' מאיר אבן מגאש ז"ל , מאיר בן הרב ר' שודרוס הלוי ש"צ , אברהם ב"ד נתן . ואם הבעל יודע לכתוב יכתוב לו אחר התימותיהם כך , אני החותם למטה ראובן בן יעקב המכונה כלפון והנני דר עכשיו במוליטולא מתא דיתבא על גדר האגו גרשהי את אשתי שרה בת אברהם המכונה נאמילה דממתא בורגוש דיתבא על גדר דוראנו בפני ב"ד ר' יצחק ב"ד מאיר אבן מגאש הלוי ור' מאיר בן הרב ר' שודרוס הלוי ור' אברהם ב"ד נתן הירחי החתומים בשטר

בשטר של מעלה, וגיורשהיה גירושין כביטול כל מודעי ובלא שום תנאי ככל הכתוב למעלה ושטרים וחתומותיהם אמת הוא, ובעבור שהכל אמת כתבתי וחתמתי גם אני שטר זה להיות לה כתיבתי וחתמתי לראיה ולזכות שלא יהא לי פתחון פה לעבור על דבר זה כלל, כי שטר בית דין החתומים למעלה וחתומותיהם שריר וקיים. ראובן בן יעקב המכונה כלפון :

שטר הרשאה לאשה שמנתה שליח לקבל גיטתה מיד בעלה :

זכרון עדות שהיה בפנינו, בכך וכך בשבת כך וכך לחדש פלוני שנת כך וכך לכריאת העולם למנן שאנו מונין כמוליסולא מתא דיתבא על גהר תאנו איך שרה בת אברהם המכונת נאמילה דמסתא בורגוש היושבת על נהר דוראנו מנתה בפנינו יוסף בן שמעון להיות שליח לקבל גיטתה מיד ראיובן בן יעקב בעלה המכונה כלפון, ושתהא יד יוסף בן שמעון זה כירה וקבלתו כקבלתה ויזכה לה בו שיקבלנו לה, ומה ששמענו וראינו כתבנו וחתמנו לה לראיה ולזכות על מנוי שליחות והשטר שריר וקיים. נפתלי בן יחצאל עד, חנוך בן אליאב עד : **בשירה** גיטין אמר אביי מאן דכתב גיטא לא לכתוב ודין ביו"ד דמשמע דין ואם אינו דין יפסל אלא ודן בלא יו"ד, ולא לכתוב איגרת ביו"ד דמשתמע ואי גרת אלא ואגרת, ואי גרת לשון זנות כמו גר גירא דע"ו, בירושלמי דחומש לא תנאף עמי בית ישראל לא תהוין גיורין, הנואף והנואפת גיורא וגיורתא, כלומר אם זנתה תהיה לה גט זה לשבוקין והרי אם לא זנתה יפסל, פ"א גרת ולשון גרת דובים בתינוקות לשון תגר ומחלוקת אם היא במחלוקת עמו ואם לאו יפסל. דיתיהוויין דיתיצביין בתלתא יודין ולא דתהוויין דתצביין דמשמע בדעתו לגרש בו נשים הרבה ששמותיהן שוות וכתוב נתן לה ולא לה ולחברתה וכן כתיב סלת הדיינה המץ האפינה סולתא תהוויין בהרגום, וכתב ה"ר יצחק ג"ע דאי כתב דתיהוי את רשאה לכל גבר דיתיצבי מפי עדיף וישר, ולורכי לוא"ו רוכדו דלא לשתמע וכדי, מילי דכדי הבאי וחנם והבל הוא זה הגט ופסול הוא, ולא לכתוב למחך דמשמע כי תובא ואינו בי אם ליצינות, אלא למחך בהפרדת הה"א, ולא לכתוב ליסחך ביו"ד דלא לשתמע לי סחך לי תהא ולא תתגרש, ולא לכתוב לאיתנסבא באל"ף דמשמע לא יתנסבא לא הנשא, אלא להתנסבא, וכן יש לדקדק בכתובה דלא לכתוב לאיתפרע באל"ף דמשמע לא יתפרע אלא בה"א להתפרע מכל שפר ארג נכסין. ומדאמרין בנישין ומשום שלום מלכות תצא והולד ממזר הא מני ר' מאיר היא דאמר המשנה מטבעו שטבעו חכמים בנישין תצא והולד ממזר, ולית הלכתא כוותיה אלא כרבנן דאין הולד ממזר, ואם כן אם נהן הבעל רשות לסופר לכתוב גט שלם ומעה בהני דקדוקי כולהון או במקצתהון אם הסופר כאן יתקן, ואם העדים מצויין יעידו שטעות סופר הוא והגט כשר אם אין הבעל מערער ותנשא ואם נשאת אע"פ שהוא מערער לא תצא, אבל אם כתבו הבעל אי נמי דכתביה סופר וא"ל לכתבו ואל החוש לכל הדקדוקין ואתא בעל ומערער ואמר אנא לקלקלה איכוזינה ופסילנא ליה בהני דקדוקי לא תנשא ואם נשאת לא תצא כרבנן וכן כתבו כל הגאונים. מן יומא דנן ולעלם צריך למכתב כראמר בסוף גיטין אתקין רב (יהודה) בגיטא איך פלוני בר פלוני פטר והריך פלונית בה פלוני דהוה אנהתיה מן קדמת דנא מיומא דנן ולעלם ולאפוקי מדר' יומי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו ואפילו הלכה כר' יומי כדפסיק רב (יהודה) גופיה בפרק מי שאחזו אם לא כתב לא פסל, והגאונים נהגו כר' יהודה דפליג אדר' יומי דצריך למכתב אף בשטרות, וכן כתב רב נחשון, ומנהג כשר הוא לאפוקי נפשין ספלונתא, ולעלם לאפוקי מדבעא מיניה רבא מרב נחמן היום אי את אשתי ולמחר את אשתי מהו : ובלשון למחך להתנסבא התירה בין לנשואין בין לזנות, דתנן ביבמות פרק האשה רבה הוורו בית דין לינשא והלכה וקלקלה חייבת בקרבן שלא התירוה אלא להנשא, ואמר בגמ' מאי קלקלה אלמנה לכהן גדול שלא התירוה אלא בנשואי היתר ולא בנשואי איסור אבל זנתה אינה חייבת, אלמא כשהתירוה להנשא זנות הוי בכלל הנשואין, אם כי הרי את מותרת לכל אדם תוספת,

ושופרא דניטא הוא, ורש"י לא כתבו וגם בהלכות רבינו האלפסי הונה מחדש מפי קרובי הרב ר' יצחק נ"ע. ונראה מדאמר התם גופו של גמ הרי את מוהרת לכל אדם שלא יהא בדעת המגרש כלשון להתנסבא בלקוחין דהיתרא ולא בזנות הוסיפו לכתבו, (אכ"ן). והכתוב [אנתי] שרה בת אברהם אנתי לא יתכן דבכל דניאל תמצא אנה מלכא בלא יוד' ואף לנקבה מצינו בלא יוד' אם ככה את עושה לי ותרנום אם כדון את עביד לי ודרשו חכמים בכיכול תשש כחו כנקבה, ועוד יש למעות אנתי כמו אנתי, וכן המנהג בכל גבול ישראל לכתבו בלא יוד', והרב ר' משה ש"צ אמר ולא לכתוב לימהך שטא יקרא הקורא לי מחך, שחוק, ולא לכתוב ודין ביו"ד כלומר משפט יהיה ביני וביניך. דתהוויין דתצביין נ' יודין דשטא יקראוה הקורא דתהוין דתצביין כלומר שהוא מדבר עם שתי נשים שאינו מגרש אלא לשתיים אחרות. ויאריך לוא' דוכרו שלא תרמה ליוד' ויהא משמעו וכרו כלומר בתנאי זה אפמור אותך (ולא הבנתי), וכן יאריך וא' דתירוכין ושבוין שטא תרמה ליוד' ויהא משמעו תריכין ושבוין כלומר שהוא אומר לה שהיא שבקה אותו וגרשה אותו, ע"כ צריך להוזהר בכל לשון שיכתוב שלא יהא בו דבר שיהא משמעו שתי עניינים ע"כ, (הא תריכין ושבוין לא הבנתי):

דין כתיבת הנט בשנים עשר שיטין:

בשלישי בשבת בראש חדש אדר שנה ארבעת אלפים ותשע מאות וששים וחמשה לבריאת עולם למנין שאנו מונין כאן בטולישולא מתא דיתבא על גהר תאנו, איך אנא ראובן בן יעקב המכונה כלפון שנולדתי במתא בורגוש דיתבא על גהר דוראנו ובאתי לדור בטולישולא מתא דיתבא על גהר תאנו וכל שום אחרן וחניכה דאית לי ולאבהתי ולאחתי ולאחריהון דאבהתי צבתי ברעות נפשי בדלא אניסנא ובבישול כל מודעי ופטרית ושבקית ותרוכית יתיכי ליכי אנת אנתי שרה בת אברהם המכונה נאמילה דממתא בורגוש דיתבא על גהר דוראנו וכל שום אחרן וחניכה דאית ליכי ולאבהתי ולאחריהון דאבהתי ותיכי דהוית אנתי מן קרמת דנא וכרו פטרית ושבקית ותרוכית יתיכי ליכי דיתהוויין רשאה ושלמאה בנפשיכי למתך להתנסבא לכל גבר דיתהיבין ואינש לא ימחה בידיכי מן שמי מן יומא דנן ולעלם והרי את סותרת לכל אדם ודן די יהוי ליכי מינאי ספר תרוכין ואגרת שבוקין וגמ פטורין כרת משה וישראל.

נפתלי בן יחצאל עד, הנזכר בן אליאב עד:

לפנינו בהלכות מיאון

בתוספתא דיבמות בפרק בראשונה היו כותבין שטרי מיאונן מפרש דנשואי קמנה וקידושיה באמה ואביה אע"פ שהוא במדינת הים אינן כלום דתניא קמנה שקדשה את עצמה או שהשיאה את עצמה בחיי אביה אין קידושיה קידושין ואין נשואיה נשואין, ואם קדשה לדעת והשיאה שלא לדעת אמרינן בירושלמי בפרק האינש מקדש זה היה מעשה ובא אביה והוציאה, ובבבלי נתקדשה לדעת אביה והלך אביה למדינת הים ועמדה ונשאת אמר רב אוכלת בתרומה עד שיבא אביה וימחה הרי שיכול למחות שלא לדעת, ומודה רב שאם מתה אינו יורשה דאוקי ממונא כחוקת מאריה דהיינו אביה, ואפילו רב הונא לא אמר אלא היבא דאביה כאן דנעשה בה מעשה יתומה בחיי אביה ולא מיחה, וליתא לדרב הונא דקאמרי' נראין דברי תלמיד רב ירמיה בר אבא דאמר אינה אוכלת, אבל אביה במדינת הים דברי הכל יכול לעכב, ואמרינן ואם פיתה לשם אישות קידושין למה לי א"ל אביי צריכה קידושין לדעת אביה, ובפרק הבא על יבמתו פיתוי קמנה אונס הוא ואונס בישראל מישרא שרי דאין לה רצון, ובירושלמי דסומה פ"ב קמנה שיונתה אין לה רצון להיאסר על בעלה, ובהאשה רבהאיתא אין מעשה קמנה כלום, ודאמרינן בפרק ב"ש מידע ידעי דנשואי קמנה דרבנן נינהו ובפרק חרש והרי קמנה דאתיא לכלל נשואין התם שלא ינהגו בה מנהג

מנהג הפקר והוה בקמנה יתומה דתקינן לה רבנן נשואין ועל פיה כדלויף בבראשית רבת. דכתיב נקרא לנערה ונשאלה את פיה, אבל קמנה בחיי אביה אין לה נשואין אף בתקנתא דרבנן אלא הרשות ביד אביה לעכב, וכן מוכח בגמרא דיוצא דופן גבי יתומה שהיה וכו' אתי נשואין דרבנן, ובירושלמי דהאיש מקדש קרשה והכניסה שלא לדעת זה היה מעשה וכא אביה ועקר קירושיה, ואפילו נערה אין קירושיה קירושיין דתנן נערה המאורסה היא ואביה מקבלין את גיטה, ואמר ריש לקיש כמחלוקת בגירושין כו', כך מצאתי בהלכות מיאון :

הלכות חליצה קצרות וארוכות

קנג) **בשם** רבינו יעקב מ"כ היבמה לא תחלוץ עד שיהיה לה ג' חדשים ממתת בעלה, אחת ארוסה ואחת נשואה אחת גדולה ואחת קמנה, וכל אשה שהוחזקה שהגיעה לכלל שנותיה והוחזקה לה סימנין בשכנותיה אינה צריכה בדיקה כדתנן מלקין על החזקה, ואע"פ שאין שורפין תרומה על החזקות התם חומרא בעלמא הוא, והוחזקה היינו שיצא עליה קול שעברו עליה י"ב שנה ויום אחד ושיצא עליה קול שראו לה סימנין אבל ע"י חזקה שהגיע לכלל שנותיה לא אמרינן חזקה הביאה סימנים, ואע"ג דאמר רבא קמנה שהגיעה לכלל שנותיה חזקה הביאה סימנין היינו למיאון ולא לחליצה ולחומרא. דההיא חזקה אינה נראית לעינים ואין יציאת קול ראה והיכא דהגיעה לכלל שנותיה ולא הוחזקה בסימנין לא סמיכין אחזקה דרבא, ונבדקת על פי קמנים ואפילו על פי הנשים השונאות אותה דאין לך כתב מוכיח גדול מזה דסימנין מוכיחין ועבידי לאינגלווי וכדתנן אף הנשים שאינן נאמנות על מיתת בעלה נאמנות להביא גטה, מה בין גט למיתה, גט הכתב מוכיח, והלכתא אין האשה חולצת עד שתביא שתי שערות דלית הלכתא בההיא דרבא דשלש מדות בקטן בגיטין פ' התקבל אלא בדפסקין ביבמות פרק מצות חליצה. וצריך להכיר על פי קרובים או נשים על פי ב"ד ובפני עדים שהחולץ אחי בעלה מן האב ע"י שהוחזק, ואין צריך עדי ראיות הלירה :

והיבמה הולכת אחר היבם להתירה שנאמר וקראו לו וקני עירו ולא וקני עירה, וצריך הב"ד של ג' לקבוע מקום דכתיב השערה ולאצטרופי ב' לפרסומי מילתא, ולא היו גרים אלא ישראלים מאב ומאם, ואע"פ שבתוספת פ' מצות חליצה אמר ר"א עדות שחלצה ביחיד לא סמיכין עליה. וצריך שיהא הסנדל או המנעל תפור בעור ואמר רבה אם יבא אליה ויאמר חולצין במנעל שומעין לו ורב יוסף אמר אין חולצין במנעל שומעין לו, ואיכא בינייהו מנעל לכתחלה, אין חולצין בסנדל אין שומעין לו שכבר נהנו העם בסנדל. ירושלמי זאת אומרת מנהג סבטל הלכה, ומנעל לכתחלה מאי מעמא לא גזירה משום מנעל המרופט, פירוש בלוי וקרוע וכדתנן בשבת לא תצא אשה במנעל המרופט ולא תחלוץ בו ואם חלצה חליצתה כשרה, ואע"ג דסנדל בעי לכתחלה היינו היכא דשכיח אבל השתא דלא שכיח נהנו במנעל, כדאמר בירוש' בפרק מצות חליצה א"ר יוסי מעשה שהלכתי לנציבין וראיתי שם זקן אחד וכו' במה הוא חולץ במנעל או בסנדל א"ל רבי וכי יש סנדל במקומו אלמא היכא דלא שכיח סנדל חולצין לכתחלה במנעל. וצריך ליתנו לחולץ שיהא שלו שנאמר וחלצה נעלו, ושל ימין ולנעליה ברגלו הימין יחף דכתיב מעל רגלו ולא מעל דמעל, ולמקשריה ברצועה ולמהדקיה שפיר, ואם הרצועות לבנות והמנעל שחור שפיר דמי דאמר במסכת יו"ט מפני שצריך ביצת הגיר להשתירו והיינו דאמרינן בפ' הכונס מאי מעמא סיימת מסאני ואכמי שהיה נועל מעל שחור ורצועות שחורות והמנהג היה במנעל שחור ורצועות לבנות, וכדמשמע בסנהדרין בשעת הגזירה אפילו לשנויי ערקתא דמסאנא יתרג ואל יעבור לעשות הרצועות שחורות, וכתב רב נטרונאי גאון סנדלא רידן אע"ג דאית ביה חומרתא ביון דקמיר ביה מתנא כסנדלא דמיעיני הוא, ומהדקיה שפיר כי היכי דתייהו חליצה

חליצה מעלייתא, בענין הסותרים עוכרי דרכים שקושרין אותם ברצועות יפה שלא יפלו מהן בדרכים :

ומנהגא דאית להו לבי דינא סנדלא או מנעל דאית ליה עקב ושנצי ודלא תפיר בכיתהא ומקנו ליה לסנדלא שיהא שלו וכדאמרין בריש מנהרין אלו כלי הדיינים חוטרא ורצועה ושיפרא וסנדלא. וצריך שיהא היבם בן שלש עשרה שנה ויום אחד ובודקין אותו ועל פי קרובים אם הביא שתי שערות דאיש כתיב בפרשה. ומקשינן אשה לאיש, והמנעל מן עור בהמה מהורה דילפינן נעל מנעל דהחש דכתיב ואנעלך תחש וקושרו סביב רגלו צרצועה יפה ומהלך בו קמעא, ועומרים מעומר כשאר בעלי דינין. והיבמה שהיא בת י"ב שנה ויום אחד והביאה שתי שערות קוראה בלשון הקדש מאן יבמי להקים לאחיו שם בישראל לא אבה יבמי ולא תפסיק בלא אבה יבמי דמודה רבא בלא אבה יבמי. והיבם קורא בלשון הקדש לא חפצתי לקחתה, ודוחק היבם רגלו בארץ יפה והיבמה מתרת את המנעל וחולצת את המנעל ושוולפתו בידה היטנית ושמאל מסייעתו ורוקקת רוק הנראה לדיינין בצאתו מפיה עד נופלו לארץ, וקוראה בלשון הקדש ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל, וכתב רב יהודאי שהיבמה אומרת חלוץ הנעל חלוץ הנעל חלוץ הנעל ג' פעמים וכן כל העומדים שם אומרים אותו ג' פעמים וכדאמר בסנהדות פרק העומר קופה זו הן ג' פעמים מגל זה הן ג' פעמים. ואין צריך נט חליצה אלא לראיה בעלמא וכדאמר בניטא דחליצתא ובעאת מינא גיטא דחליצתא למהויה בידה לראיה ולכות כ"מ. ויש אומר שאף במקום כ"ד צריכה גט חליצה לפי שנאסרה בקרוביו, וכותב לה הכי במותב הלתא כחדא הוינא ואצטרופנא לבי חמשה, ורב יהודאי כתב דלא צריך במותב תלתא הוינא, ורבינו יעקב אמר דצריך דחוישינן לכ"ד מועין, ויש דברים הרבה דאין מעכבין כדאמר ביבמות בפרק מצות חליצה דקריאה לא מעכבא, כל זה כתב ר"י מ"כ בספרו הישר :

ידושלמי פרק מצות חליצה ר' ועירא מחוי לר' אבא בר יצחק כיצד הוא עושה קושרו כדי שיהא יכול להלך בו מאליו, כיצד הוא עושה א"ר חנניא בריה דר' הלל עונבו כדי שתהא יכולה לתתירו באחת מידיה, כיצד הוא עושה מתירתו בימין ותופשתו בשמאל ושוממת עקב בימין וגוררתו בימין כדי שתהא חליצה והתרה בימין רב אמר עיקר חליצה התרת הרצועות, (אב"ן) :

לפנינו בהלכות חליצה, הא דתנן בפרק מצות חליצה מן הארכובה ולמטה חליצתה כשרה ומפרש רבינו האי דאיפסקא כרעיה מן הארכובה ולמטה, ויש להקשות מדקאמר אמירא האי מאן דסני אליחתא דכרעיה לא חליץ, ובירושלמי כיני מתניתין בקושר מן הארכובה ולמטה כשרה מן הארכובה ולמעלה פסולה, פירוש אם רצועות הסנדל קשורות מן הארכובה ולמטה והתירה היבמה כשרה וכדקאמר הכין רב אמר עיקר חליצה התרת רצועות שזהו מעל רגלו ומן הארכובה ולמעלה מעל דמעל, ופריך בגמ' רגלים פרט לבעלי קבין דאלמא שוק לא איקרי רגל וכן בחליצה כי בעי מעל רגלו ולא מעל שוקו, ושני אי כתב וחליצה נעלו מרגלו כדקאמרת השתא דכתיב מעל רגלו אפילו משוקו, אבל מן הארכובה ולמעלה מעל דמעל הוא, אבל אי פסקן כרעיה או אפכן לא חליץ וקיימא מתניתא כאמימר, וכן עיקר :

הלכות מעודה

קדר על הענבים ועל התאנים ועל הרמונים ועל הויתים ועל שמן ויתים כחושש בגרונו על ידי אנגרון שהשמן עיקר ועל התמרים אפילו חתכן חתיכות דקות מברך בורא פרי העץ, ולאחריו אם אבל מהן כזית מעין שלש. וחותרם על הארץ ועל הפירות בחוצה לארץ, ועל הארץ ועל פירותיה בארץ ישראל, ואם בייך אחריהם ג' כרכות שליכות